

Ấn tượng Điện Biên

NGUYỄN THỊ KỲ

Những ngày này, mọi ngã đường đều tiến về Điện Biên. Và một chiều tháng Tư, tôi đã đặt chân lên mảnh đất anh hùng. Điện Biên trong hoàng hôn - đất nổi liền trời - là một màu tím đỏ đầy ấn tượng. Trên đường đi tôi nhìn thấy biển số xe của nhiều tỉnh thành trong cả nước. Đến Điện Biên tôi gặp những người xem hành trình về Điện Biên như chuyến hành hương về nguồn cội mà nếu không đi - nhân kỷ niệm 50 năm Chiến thắng Điện Biên Phủ - thì sẽ nuối tiếc suốt đời. Trong cơn mưa, từng đoàn người vô tận vẫn tiến về Nghĩa trang liệt sĩ Điện Biên. Đây là mộ anh Bế Văn Đàn, anh Phan Đình Giót... Đây là mộ của các chiến sĩ khuyết danh... Tôi nhìn Anh hùng LLVT Tạ Thị Kiều khi chị thấp hương trên mộ các anh hùng liệt sĩ. Bóng chị và những người mặc áo lính ngã dài trên các tấm bia đá như ôm choàng những đồng đội nửa thế kỷ trước đã viết vào trang sử vàng Điện Biên những dòng chữ quyết liệt bằng máu đỏ. Tôi dò theo từng tên liệt sĩ - hầu hết các anh nằm lại đây hy sinh ở tuổi đôi mươi!

Tại cuộc triển lãm ảnh “Ấn tượng Điện Biên” tôi gặp đại tá Đặng Nam Vinh - người đã cầm lá cờ chiến thắng trên nóc hầm tướng De Castries. Ông chỉ vào bức ảnh người lính được Chủ tịch Hồ Chí Minh gắn huy hiệu “Chiến sĩ Điện Biên”: “Tôi đây ngày ấy 19-5-1954 tôi mới 19 tuổi, nặng 39 cân!”. Anh hùng Tạ Thị Kiều nói: “Tôi nghe tên anh nhiều năm rồi, không ngờ có ngày được gặp!”. Đại tá Đặng Nam Vinh trả lời: “Chị là một nữ anh hùng quân đội ở miền Nam mà tôi ngưỡng mộ từ lâu!”. Hai người lính tóc pha sương nhìn nhau xúc động!

Tượng đài Chiến sĩ Điện Biên được đặt trên đồi cao. Từ đây có thể nhìn bao quát thành phố anh hùng. Trời hết mưa lại nắng gắt nhưng dòng người lên đồi tấp nập từ tinh mơ đến chiều tối, trong đó có nhiều cụ già, em nhỏ. Cụ La Thị Bình - 71 tuổi, quê Thái Bình - ngồi bệt dưới chân tượng đài: “Chồng tôi hy sinh đúng ngày 7-5-1954, đơn vị báo về vậy nhưng hài cốt thì vùi lấp vào đất đá cả rồi!”. Tôi nhìn đất dưới chân mình, thấm thía vì sao hoàng hôn ở Điện Biên lại có màu tím đỏ lạ lùng đến thế!

Chị Phan Thị Thanh - người Thanh Hóa, lấy chồng Điện Biên, nhà gần khách sạn Him Lam - chở tôi ra chợ mua vài món hàng dệt Thổ cẩm. Chị dựng chiếc xe Dream II sát lề rồi kéo tôi vào xưởng dệt nằm sâu sau chợ, không thêm khóa cổ xe. “O... gởi ai lấy một tiếng chứ sao lại...”. Thanh cười vô tư: “Điện Biên là thế. Để xe ở đâu, kệ! Xách bọc tiền rõ to bằng túi nylon trong suốt đi tung tủy, kệ! Chẳng mất mát”. Chúng tôi mua hàng xong, gặp mưa phải trú mát cả buổi. Ra đầu đường, chiếc xe của Thanh vẫn nằm thanh thoi ở chỗ cũ. Không tốn nhiều thời gian quan sát tôi đã nhận ra một điều: Điện Biên không có bãi giữ xe! Không có vì không cần!

Điện Biên anh hùng song người Điện Biên còn nghèo. Bà con vất vả lắm mới làm ra củ khoai, hạt gạo, hạt bắp, tấm vải thô cẩm... Nhưng tấm lòng người Điện Biên sáng như mặt trời, mát như con suối, hồn nhiên như hoa ban. Người Điện Biên còn có một nét đẹp mà người các đô thị khác còn lâu mới theo kịp: Họ có ý thức bảo vệ sự trong sạch của nguồn nước, không quăng rác thải bừa bãi!

Thành phố Điện Biên có địa thế tuyệt đẹp: chập chùng đồi dốc nhưng không hiểm trở; hệ thống danh thắng - di tích lịch sử cách mạng nằm gần nhau, quy hoạch xây dựng mới ít phải đập phá cái cũ... Nhưng diện mạo kiến trúc không làm những người yêu quý Điện Biên yên lòng. Nửa thế kỷ trước, “công trình xây dựng” thực dân Pháp để lại là những hầm hào, lô cốt. Điện Biên hôm nay tràn ngập kiến trúc kiểu

biệt thự, công sở Pháp trong khi đây là mái nhà chung của hàng chục dân tộc vùng ở Tây Bắc có nền “văn hóa ở” vô cùng đặc sắc! Khách sạn Him Lam chúng tôi ở vị trí tuyệt đẹp cũng vậy. Ngoài dãy nhà sàn cách tân là từng khối bê-tông nặng nề vô cảm lại thêm những cây dừa điện xanh đỏ; những rỗng, sư tử, đại bàng bằng đá đưa về từ miền Trung... thật lạc lõng với cảnh quan hùng vĩ, phóng khoáng vùng Tây Bắc.

Công trình kiến trúc tạo ấn tượng đẹp nhất TP Điện Biên chắc chắn là... Nghĩa trang liệt sĩ! Thực vậy, trang nghiêm mà thân thiết, hoành tráng mà rất giản dị, rất Việt Nam!

Buổi chiều cuối cùng ở Điện Biên, chúng tôi được dự lễ động thổ xây dựng Nhà Văn hóa ở bản Pa-lêch, xã Thanh-chăn - công trình xây dựng từ nguồn tiền tình nghĩa của 4 tỉnh Đồng bằng sông Cửu Long: Cần Thơ, Sóc Trăng, Hậu Giang, Kiên Giang. Dân bản đến rất đông, ai cũng vui mừng. Mong sao nhà văn hóa này mang được vẻ đẹp kiến trúc đặc trưng của người Tây Bắc!

Chúng tôi tới Điện Biên lúc bình minh. Mặt trời mọc ở mảnh đất rực rỡ chiến công này cũng lạ lắm! Nó như thoát ra từ lòng đất, bay vút lên trời cao và nhanh chóng in vào không gian màu đỏ rực đầy ấn tượng. Ôi, có màu đỏ nào xốn xang như cái màu đỏ ấy?!...